Project
Stallenaanpak

Plan van aanpak

Definitieve versie, 30 juni 2021

Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid

Onderdeel van de Regio Deal Noordoost Brabant

Regio Deal
Noordoost Brabant

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en grotere kader: Regio Deal Noordoost Brabant 3

1.1 Regio Deal Noordoost Brabant 3

1.2 Project Stallenaanpak 4

1.3 Proces totstandkoming plan van aanpak 4

2. Project Stallenaanpak op hoofdlijnen 6

2.1 Aanleiding en doelstelling 6

2.2 Resultaten boeken door samen te doen 8

2.3 Fonds kwaliteitsverbetering buitengebied (focus gemeenten) 9

2.4 Gebiedsprocessen (focus gemeenten) 9

2.5 Maatschappelijke weerbaarheid (focus gemeenten / regionale samenwerking) 10

2.6 Kennisdeling en methodiekontwikkeling (focus regionale samenwerking) 10

3. Nadere uitwerking projectaanpak 11

3.1 Centraal uitgangspunt 11

3.2 Gebiedsprocessen 11

3.3 Kennisuitwisseling en methodiekontwikkeling 13

4. Voortgangsbewaking & communicatie 15

4.1 Voortgangsbewaking & rapportage 15

4.2 Communicatie 17

5. Organisatie & planning 18

5.1 Organisatie 18

5.2 Planning 20

6. Financiën 21

6.1 Begroting 21

6.2 Financiële dekking 23

6.3 Eindbalans 23

1. Aanleiding en grotere kader: Regio Deal Noordoost Brabant

1.1 Regio Deal Noordoost Brabant

In 2020 is de aanvraag vanuit Noordoost Brabant voor een Regio Deal gehonoreerd door het kabinet. In die aanvraag heeft de regio aangegeven dat Noordoost Brabant voor grote opgaven staat op het gebied van de leefbaarheid en brede welvaart.

Wat speelt er?

Noordoost Brabant is een sterke regio met een rijke geschiedenis en landbouw en voedselverwerkende industrie. Deze sectoren legden de basis voor bloeiende maakindustrie en sectoren als handel, logistiek en bouw. Samen zorgden ze voor welzijn, welvaart en sociale verbinding in de regio. Diezelfde sectoren staan voor grote maatschappelijke uitdagingen. Klimaatverandering, de overstap naar groene energie, digitalisering en veranderingen in de samenleving leiden tot een opeenstapeling van transities. Deze transities hebben een grote impact op de bedrijvigheid, de werkgelegenheid die daarmee samenhangt en op de leefbaarheid in steden, dorpen en buitengebied. Om het wonen, werken en leven in balans te houden is werk aan de winkel!

Ambitie

De regio gaat voor het perspectief van vitale dorpen en steden, voor een leefbaar en gewaardeerd platteland, voor bedrijvigheid die kan inspelen op de wensen vanuit markt en maatschappij. Een regio waar mensen zijn voorbereid op het werk en de banen van morgen.

De ambities van de Regio Deal zijn samengevat in drie pijlers die tegelijk worden ingezet en die door de integrale aanpak samen zorgen voor een kantelpunt:

Goed leven	**Fijn wonen**	**Anders werken**
Noordoost Brabant wil een regio zijn waar het ‘Brabantse leven goed is’. Waar inwoners naar elkaar omkijken en elkaar waarderen. Met een mozaïek van sterke en compacte steden en dorpen en een vitaal platteland. Een regio die perspectief biedt voor (jong) talent en die investeert in een leven lang ontwikkelen. Een regio die flexibel inspeelt op nieuwe manieren van werken in sterke sectoren en daarbij gebruik maakt van de nieuwste technologieën, ICT en data. Inwoners nemen zelf initiatieven om het landelijk gebied leefbaar, bereikbaar en veilig te houden.	Noordoost Brabant wil een regio zijn waar het fijn is om te verblijven. Een regio van beter in plaats van meer. Waar nieuwe bestemmingen van vrijgekomen landbouwgronden en leegstaande stallen bijdragen aan een vitaal platteland en nieuwe werkgelegenheid. Een regio die uitblinkt in kringlooplandbouw en met een voedselproductieketen die in balans is met mens, dier en omgeving. De opgewekte energie is duurzaam en stad en land zijn klimaatrobuust. De goede kwaliteit van lucht, water en bodem vormen de basis voor een gezond woon- en blijfklimaat in de regio.	Noordoost Brabant wil een toonaangevende agrifood regio zijn waar het voedsel van vandaag en morgen wordt geproduceerd. Duurzaam en meer in harmonie met natuur en omgeving. Een regio waar ondernemers, overheden en onderwijsinstellingen samenwerking aan de voedselsystemen van de toekomst: slim, gezond en duurzaam. Gericht op het sluiten van kringlopen, het tegengaan van verspilling en het realiseren van nieuwe verdienmodellen. Deze andere manier van werken zorgt voor nieuwe bedrijven en werkgelegenheid en daarmee voor een nieuw economisch perspectief voor de regio.

Samen investeren

Met de Regio Deal pakt de regio de opgaven, samen met andere overheden en projectpartners, aan. Dankzij de rijksbijdrage van €10 miljoen en een provinciale bijdrage van €8,8 miljoen is een totaal projectenprogramma mogelijk van €42,2 miljoen. De cofinanciering vanuit de regio is door de projectpartners – waaronder gemeenten en waterschappen - zelf georganiseerd.

Op pagina 5 staat een visuele uitwerking van de Regio Deal Noordoost Brabant. Meer informatie over de Regio Deal Noordoost Brabant is te vinden in de brochure 'Nu aan de slag voor goed leven, fijn wonen en anders werken!'. Het project Stallenaanpak is onderdeel van de pijler 'fijn wonen'.

1.2 Project Stallenaanpak

Binnen de pijler 'fijn wonen ' in de Regio Deal zijn 3 projecten benoemd, waaronder het project Stallenaanpak. Centraal in dit project staat de uitdaging om te komen tot sanering van (leegstaande) stallen om daarmee bij te dragen aan een betere woon- en leefomgeving in het buitengebied van Noordoost Brabant. Tegelijkertijd is het de ambitie om door uitvoering van integrale gebiedsontwikkeling de maatschappelijke weerbaarheid in het agrarisch buitengebied te vergroten en daarmee ondermijnende criminaliteit tegen te gaan.

Het project Stallenaanpak is – net als alle andere 16 projecten uit de Regio Deal – in eerste instantie uitgewerkt in een projectfiche. Dit projectfiche was bedoeld ter onderbouwing van de voorstellen in het kader van de Regio Deal. Nu de Regio Deal een feit is en we samen daadwerkelijk aan de slag kunnen is het belangrijk om de ambities, inspanningen, resultaten en investeringen uit het projectfiche nader te concretiseren en om afspraken te maken over de organisatie en de in te zetten capaciteit. Deze concretiseringsslag maken we in dit plan van aanpak.

1.3 Proces totstandkoming plan van aanpak

Het plan van aanpak is ontwikkeld met en door een gemêleerde groep van ambtenaren en bestuurders vanuit de betrokken gemeenten, provincie en met inhoudelijk deskundigen vanuit partnerorganisaties. Het plan van aanpak is tot stand gekomen in opdracht van de gemeente Meierijstad (penvoerder).

De betrokken partijen zijn:

- Deelnemende gemeenten: Sint Anthonis en Meierijstad als kartrekkende en coördinerende gemeenten, gemeenten Bernheze, Boekel, Landerd, Oss en Uden als gemeenten van het eerste uur en gemeenten Mill en Sint-Hubert en Sint-Michielsgestel als gemeenten die lopende het proces zijn ingestapt.
- Partners: Provincie Noord-Brabant, Ruimte voor Ruimte Ontwikkelmaatschappij.

Visuele uitwerking van de Regio Deal Noordoost Brabant

2. Project Stallenaanpak op hoofdlijnen

Op pagina 7 staat een visuele uitwerking van het project Stallenaanpak. De verschillende onderdelen lichten we in dit hoofdstuk nader toe, maar eerst staan we nog even kort stil bij de aanleiding en doelstelling van het project.

2.1 Aanleiding en doelstelling

In de regio Noordoost Brabant staan al de nodige stallen leeg maar in de komende jaren komen er naar verwachting nog meer leeg te staan. Een groot aantal agrarische ondernemers gaat namelijk stoppen met het houden van vee of andere agrarische activiteiten. Deze leegstaande stallen zorgen voor verrommeling van het buitengebied maar trekken ook ondermijnende activiteiten en criminaliteit aan. Ongewenste effecten die bovendien impact hebben op de leefbaarheid van het buitengebied.

Het is lastig gebleken om stoppende boeren zo ver te krijgen dat ze hun opstallen slopen. Enerzijds omdat slopen geld kost en er geen inkomsten tegenover staan; anderzijds omdat de stallen gevoelsmatige waarde én boekwaarde hebben. In veel gevallen kan geen beroep worden gedaan op de provinciale regeling Ruimte voor Ruimte, omdat niet wordt voldaan aan de voorwaarden. Bijvoorbeeld omdat opstallen al langer leeg staan, dierenrechten intussen verkocht zijn of omdat het niet om varkens- of pluimveestallen gaat (maar over rundveestallen of champignonkwekerijen).

In de gemeenten Boekel en Sint Anthonis is de afgelopen jaren ervaring opgedaan met een slimme combinatie van instrumenten/ regelingen en methodiek om de sloop van leegstaande stallen te stimuleren met als centrale hulpmiddelen een fonds ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van het buitengebied én een integraal gebiedsontwikkelingsproces. Deze ervaringen liggen aan de basis van het project Stallenaanpak in de Regio Deal. Idee is om de methodiek die in Boekel en Sint Anthonis is uitgedacht en de ervaringen die ermee zijn opgedaan, door te ontwikkelen en te verrijken samen met andere gemeenten in de regio Noordoost Brabant.

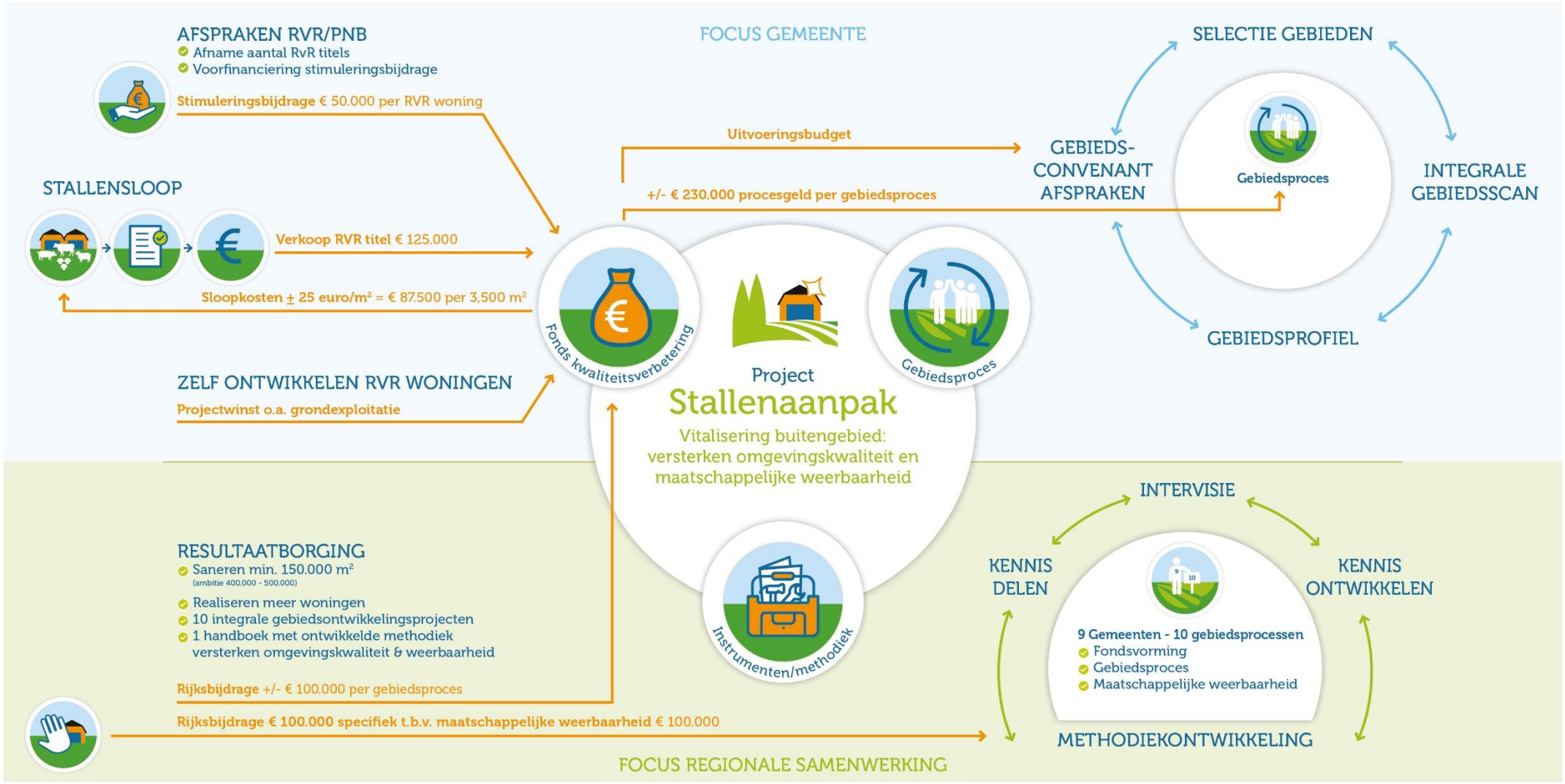
De doelen van het project zijn drieledig:

1. Bijdrage leveren aan het **verbeteren van de woon- en leefomgeving** in het buitengebied en waar gewenst **ruimte bieden voor economische ontwikkeling door sanering van (leegstaande) stallen**.
2. Vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid in het agrarisch buitengebied en daarmee **ondermijnende criminaliteit** tegengaan door uitvoering van **integrale gebiedsontwikkeling**.
3. **Deelbaar en overdraagbaar** maken van **methodiek en ervaringen** op het gebied van **gebiedsgerichte aanpak** naar andere gemeenten in de regio Noordoost Brabant en daarmee invulling geven aan doelstelling van Regio Deal versnellen, verbinden, verspreiden.

AMBITIE IN CIJFERS

- sanering van minimaal 150.000 m2 agrarische opstallen (streven: 400.000 - 500.000 m2) door middel van sloop of functiewijziging/herbestemming
- realiseren van meer woningen
- 10 integrale gebiedsontwikkelingsprocessen
- 1 handboek met ontwikkelde methodiek versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid
- periode 2021 t/m 2024

Project Stallenaanpak

2.2 Resultaten boeken door samen te doen

De Regio Deal heeft als belangrijk uitgangspunt om bij te dragen aan ‘versnelling, verbinding en vermenigvuldiging’. Dit uitgangspunt geldt uiteraard ook voor het project Stallenaanpak. Om versnelling, verbinding en vermenigvuldiging te realiseren gaan we enerzijds concreet aan de slag in gebiedsprocessen en brengen we anderzijds de ervaringen en de lessen actief bij elkaar en dragen we zorg voor het deelbaar en overdraagbaar maken van de methodiek naar andere gemeenten in de regio. Dit uitgangspunt staat weergegeven in onderstaande figuur:

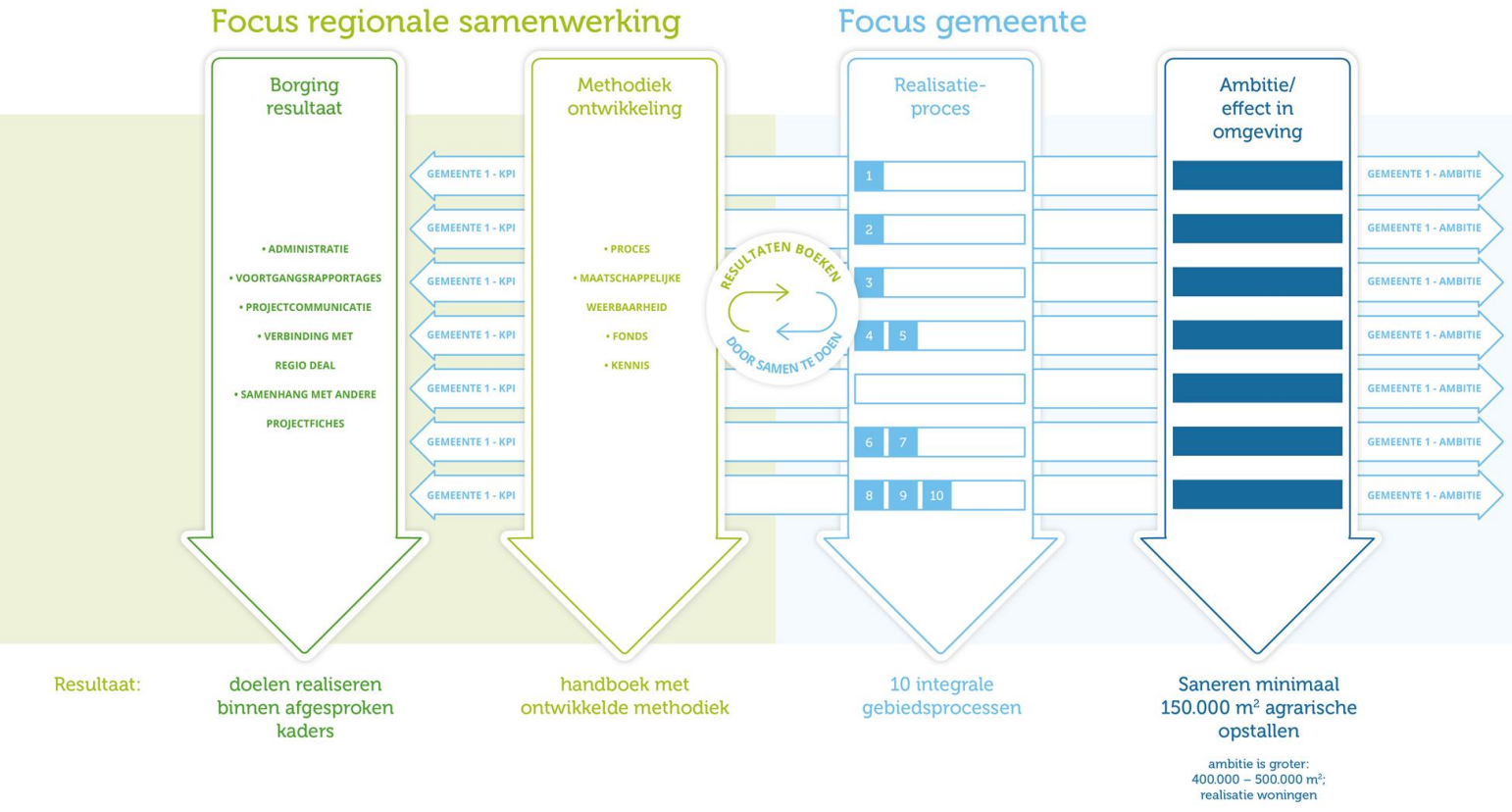
Concreet aan de slag in 10 gebiedsprocessen binnen verschillende gemeenten

Ervaringen delen en van elkaar leren, methodiek ontwikkelen / verbeteren en waar mogelijk ontwikkelingen opschalen

We zien twee ‘ringen’ die met elkaar verbonden zijn en een gezamenlijk ‘circuit’ vormen. In het linkerdeel van het circuit zitten de individuele gebiedsprocessen die plaatsvinden binnen de verschillende gemeenten. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de gemeenten zelf kartrekker zijn van de processen die plaatsvinden binnen de eigen gemeentegrenzen (en daarmee verantwoordelijk voor inhoud én proces), aangezien het specifieke, locatie gebonden opgave(n) betreft.
In het rechtergedeelte ligt de focus op regionale samenwerking. Hier komen de individuele gebiedsprocessen bij elkaar en gaan we samen aan de slag met uitwisseling van kennis en ervaringen en het ontwikkelen van een handboek om de ontwikkelde methodiek en ervaringen deelbaar en overdraagbaar te maken.

In onderstaande figuur hebben we de focus van de gemeente en de focus van de regionale samenwerking nog eens gevisualiseerd:

2.3 Fonds kwaliteitsverbetering buitengebied (focus gemeenten)

Het fonds is een centraal hulpmiddel binnen het project. Een mogelijkmaker. Het fonds wordt georganiseerd en gecreëerd op gemeentelijk niveau en gevuld vanuit diverse geldstromen. Welke dat zijn kan per gemeente verschillen en is afhankelijk van de opgave, het gebiedsproces en de gemeentelijke situatie. Mogelijke geldstromen zijn de standaardbijdrage van €125.000,- per te realiseren woning als 'vitaal buitentgebied woning', de stimuleringsbijdrage van €50.000,- per woning vanuit Ruimte voor Ruimte regeling en winst op de grondexploitatie. Ook komt er per gebiedsproces dat in het project Stallenaanpak wordt ingebracht een bedrag beschikbaar vanuit de rijksbijdrage van de Regio Deal (zie paragraaf 3.2 voor een verdere uitwerking). Het fonds dient om de kwaliteit van het buitengebied te verbeteren en het is aan de gemeente om dit in samenspraak met de betrokken actoren in de gebiedsprocessen verder vorm en inhoud te geven.
NB: Het basisprincipe Ruimte voor Ruimte is schematisch weergegeven in bijlage 1.

2.4 Gebiedsprocessen (focus gemeenten)

Om daadwerkelijk te komen tot sloop van stallen staan de integrale gebiedsontwikkeltrajecten centraal. In deze trajecten komt de gemeente – in nauwe samenwerking met de betrokken stakeholders – tot een gebiedsprofiel en een gebiedsconvenant. In het gebiedsprofiel worden de kenmerken van het betreffende buurtschap of de bebouwingsconcentratie beschreven en staat aangegeven welke partijen/organisaties/belangen de meeste impact hebben op deze kenmerken. Ook wordt de kwetsbaarheid voor ondermijning in beeld gebracht en worden de kansen geduid om te komen tot kwaliteitsverbetering.
Op basis van het gebiedsprofiel wordt vervolgens met de betrokken stakeholders gewerkt aan een gebiedsconvenant. Hierin worden de concrete ambities en doelstellingen vastgelegd voor de korte en lange termijn waarbij in ieder geval afspraken over de programmatische bouw van RvR woningen en de te volgen koers ten aanzien van maatschappelijke weerbaarheid aan bod komen.

KENMERKEN GEBIEDSPROCESSEN
- Afgebakend gebied / geografische eenheid
- Heldere uitdaging
- Gezamenlijk proces met relevante stakeholders
- Vooraf duidelijke kaders en spelregels
- Duidelijke kop & staart (projectmatige aanpak qua tijd en budget tbv verantwoording)

2.5 Maatschappelijke weerbaarheid (focus gemeenten / regionale samenwerking)

Maatschappelijke weerbaarheid is een aspect voor de 10 gebiedsprocessen, maar komt ook op het niveau van regionale samenwerking (projectniveau) expliciet terug. Op het niveau van de gebiedsprocessen maakt maatschappelijke weerbaarheid integraal onderdeel uit van gebiedsprocessen vanuit het perspectief leefbaarheid van het gebied. Dit betekent concreet dat met de betrokken stakeholders besproken wordt hoe het staat met de weerbaarheid van het gebied en wat de mogelijkheden zijn om deze te vergroten naar de toekomst toe.

Op projectniveau is het doel om voor het aspect ‘weerbaarheid’ te komen tot een coherente aanpak vanuit vaste uitgangspunten en methodisch transparant. Daar worden de ervaringen uit de gebiedsprocessen voor gebruikt, maar ook wordt een directe verbinding gemaakt met de resultaten, ervaringen en uitkomsten van het bredere Regio Deal project op het gebied van weerbaarheid: ‘Samen de handen uit de mouwen’. Met dit project wordt invulling gegeven aan de ambitie in de Regio Deal Noordoost Brabant om de synergie tussen de agrarische sector en de overheid te versterken. Door de versterking van de verbinding en het vertrouwen wordt gewerkt aan de vitaliteit van de agrarische sector en wordt indirect gewerkt aan het versterken van de weerbaarheid van de agrarische sector.

2.6 Kennisdeling en methodiekontwikkeling (focus regionale samenwerking)

Een belangrijke insteek van het project Stallenaanpak is kennisdeling en methodiekontwikkeling met als doel om uiteindelijk te komen tot een methodiekhandboek ‘Versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid’. Dit zien we als een belangrijk middel om kennis en ervaringen deelbaar en overdraagbaar te maken naar andere gemeenten in de regio Noordoost Brabant en daarbuiten. Daarmee geven we invulling aan de doelstelling van de Regio Deal om te komen tot versnellen, verbinden en verspreiden. Binnen het project Stallenaanpak gaan we dit handboek de komende jaren als deelnemende gemeenten samen ontwikkelen.

Naast het opleveren van het handboek aan het einde van het project, speelt ook kennisdeling, intervisie en gezamenlijke kennis- en methodiekontwikkeling (zowel op gebied van inhoud als op gebied van proces) gedurende de looptijd van het project een belangrijke rol. Dit vanuit de overtuiging dat gemeenten elkaar verder kunnen helpen met en in de gebiedsprocessen door kennis en ervaringen te delen, naar elkaar te luisteren en met elkaar mee te denken (intervisie) en waar mogelijk samen nieuwe kennis en methodieken te (laten) onderzoeken of ontwikkelen. Het faciliteren van dit gezamenlijke proces vindt plaats op projectniveau, waarbij zowel aandacht is voor het ambtelijke als het bestuurlijke spoor.

Zoals gezegd staan de kennis en ervaringen van de deelnemende gemeenten centraal. In ieder geval verwachten we een actieve inbreng vanuit de gebiedsprocessen die in het kader van het project gerealiseerd worden (en een rijksbijdrage ontvangen), maar inbreng vanuit andere ervaringen en projecten binnen de gemeenten (bv in relatie tot Puzzelen met Ruimte) is zeker welkom.

3. Nadere uitwerking projectaanpak

3.1 Centraal uitgangspunt

De activiteiten uit het project Stallenaanpak zijn deels gebonden aan concrete gebiedsprocessen en zijn daarmee locatie specifiek. Het is onwenselijk om de verantwoordelijkheid voor deze processen over te dragen aan de projectorganisatie, zowel qua inhoud als qua proces, resultaten, financiering en besluitvorming. Deze blijft daarom ook nadrukkelijk liggen bij de gemeente die het betreffende gebiedsproces inbrengt.

Daar waar het gaat om versnellen, verbinden en vermenigvuldigen en om samen leren is de projectorganisatie nadrukkelijk aan zet. De focus op projectniveau ligt dan ook op het monitoren van de voortgang in de gebiedsprocessen, het verbinden van ervaringen uit de verschillende gebieden en het samen leren en ontwikkelen.

In de twee volgende paragrafen werken we allereerst de aanpak voor de gebiedsprocessen (focus gemeenten) nader uit, gevolgd door de aanpak van de kennis- en methodiekontwikkeling (focus regionale samenwerking).

3.2 Gebiedsprocessen

In het vorige hoofdstuk hebben we geduid wat de rol van de gebiedsprocessen is binnen het project. Hier werken we verder uit wat het betekent als je meedoet met een gebiedsproces, waarom we kiezen voor 10 gebiedsprocessen en met welke gebieden we concreet aan de slag gaan.

Als je als gemeente wilt deelnemen met een gebiedsproces, wat betekent dat dan?

In de eerste plaats is de gemeente zelf kartrekker van het gebiedsproces (of de gebiedsprocessen) dat wordt ingebracht. De gemeente is daarmee zelf verantwoordelijk voor het proces én de inhoud. Belangrijkste reden hiervoor is dat de opgaven en uitdagingen in de gebiedsprocessen altijd specifiek en locatie gebonden zijn.

Meedoen met een gebiedsproces (of meerdere gebiedsprocessen) in het project Stallenaanpak betekent ook meedoen in de samenwerking op projectniveau, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Op projectniveau staat kennisuitwisseling, collegiale afstemming en methodiekontwikkeling centraal. Hoe meer verschillende gemeenten deelnemen met een gebiedsproces - elk met een eigen invalshoek - hoe breder en vruchtbaarder de kennisdeling en de gezamenlijke methodiekontwikkeling!

Per ingebracht gebiedsproces dient een gemeente een eigen investering te doen van €130.000,- als regionale cofinanciering. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het beschikbaar krijgen van deze middelen. Belangrijk in verband is dat de gemeente Meierijstad als penvoerder en subsidieverantwoordelijke de plicht heeft om dit ook feitelijk vast te (laten) stellen waardoor het financiële spoor navolgbaar is. Ook is belangrijk dat het gaat om extra geld dat na 1 oktober 2020 is/wordt besteed, bijvoorbeeld aan inhuur van specifieke kennis of expertise, onderzoek op begeleidingsuren. Uitgaande van 10 gebiedsprocessen betekent dit dat daarmee de regionale cofinanciering van €1.3 miljoen op projectniveau gedekt is.

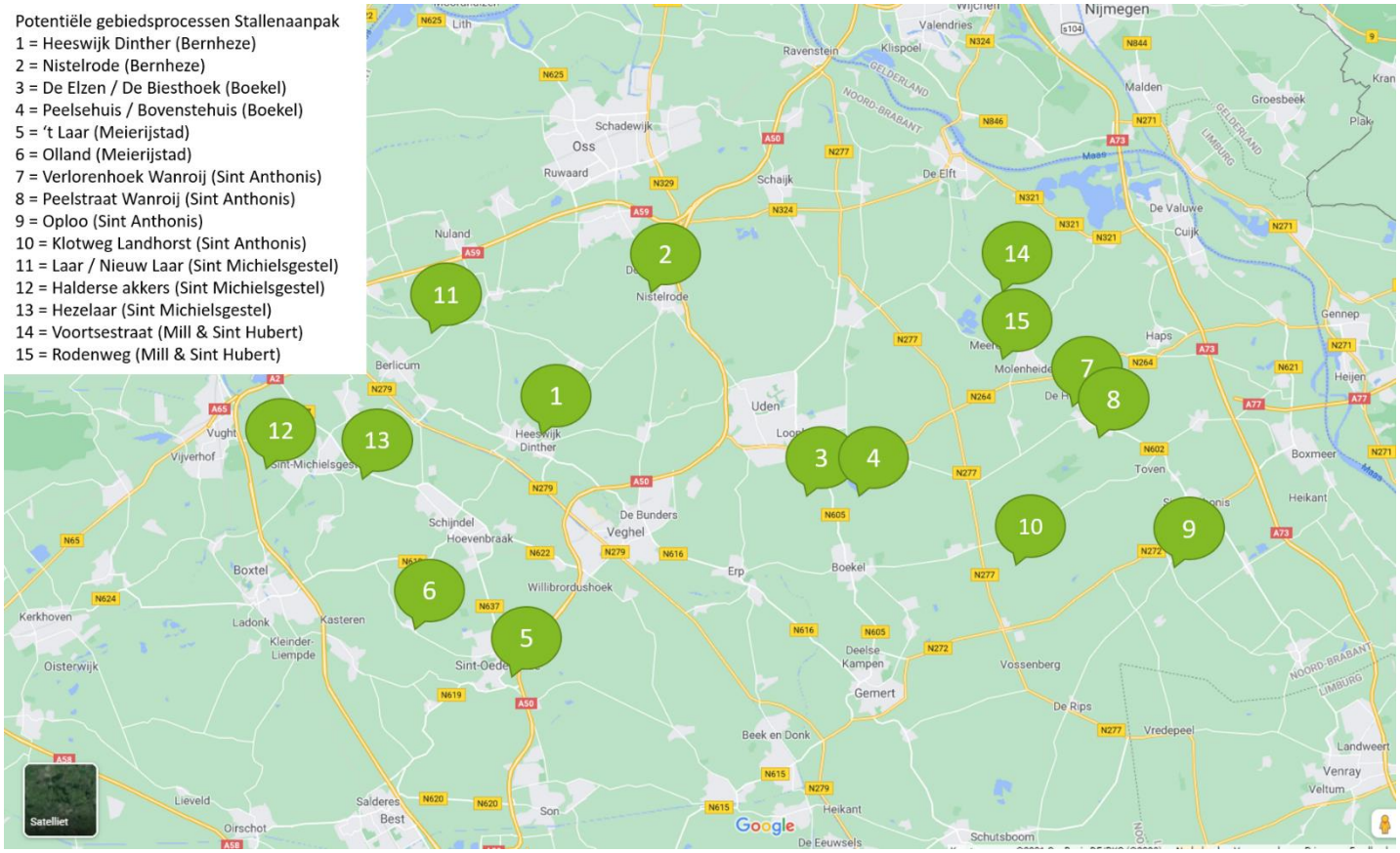
Elk gebiedsproces dat wordt ingebracht in het project krijgt een extra financiële bijdrage uit het project vanuit de Rijksbijdrage. Dit bedrag bedraagt €90.000,-. Dit bedrag komt voort uit de begroting op projectniveau en is gebaseerd op 10 gebiedsprocessen (zie hoofdstuk 6 van dit plan van aanpak).

Waarom 10 gebiedsprocessen?

In tal van gebieden spelen vergelijkbare opgaven. Kan de gemeente hier dan geen gebiedsproces starten nadat de 10 gebiedsprocessen Stallenaanpak geselecteerd zijn? Natuurlijk kan dat! En daarbij kan uiteraard ook gebruik gemaakt worden van de kennis en ervaringen vanuit het project Stallenaanpak. Alleen krijgen deze extra gebiedsprocessen geen financiële rijksbijdrage vanuit de Regio Deal. We houden daarvoor vast aan het aantal van 10 gebiedsprocessen, zoals opgenomen staat in het projectfiche. Belangrijkste reden hiervoor is omdat we zo kunnen werken met een sluitende begroting waardoor we het beheerbaar en controleerbaar maken en houden – zowel op projectniveau als voor de gemeenten die gebiedsprojecten in het project inbrengen.
Voorstel is om - in het geval de behoefte aan gebiedsprocessen de 10 overstijgt – we vanuit de samenwerking ons inspannen om additionele middelen te verwerven (provincie, Regio Deal, regio Noordoost Brabant of andere partners).

Met welke gebiedsprocessen gaan we aan de slag?

Op dit moment ligt er een groslijst van potentiële gebiedsprocessen met daarop 15 locaties. De onderstaande kaart laat zien dat de potentiële gebiedsprocessen mooi verspreid liggen over de regio. Dit is positief in verband met het leereffect (voldoende brede basis), maar ook gezien de ambitie om te komen tot verdere verspreiding van de ervaringen en de methodiek binnen de regio. In bijlage 2 is een nadere duiding van de potentiële gebiedsprocessen opgenomen.

De gemeenten maken de komende periode de afweging of ze de door hen genoemde potentiële gebiedsprocessen ook daadwerkelijk als gebiedsproces in het project willen inbrengen. Per gebiedsproces dat concreet wordt ingebracht stellen zij een beknopt plan van aanpak op waarin de volgende aspecten aan bod komen:

A. Afbakening gebied
B. Uitdaging
C. Doel gebiedsproces > incl. ambities v.w.b. m^2 te saneren stalruimte, samenwerking met RvR, versterking weerbaarheid
D. Betrokken stakeholders
E. Te doorlopen proces
F. Inzet van gemeentelijk fonds
G. Belangrijke kaders & spelregels
H. Planning
I. Begroting & borging gemeentelijke cofinanciering (inclusief schriftelijke vaststelling)
J. Aanspreekpunten (ambtelijk & bestuurlijk)

Insteek is dat uiterlijke medio september definitief te hebben welke 10 gebiedsprocessen concreet meedoen aan het project Stallenaanpak en dus voor een financiële bijdrage in aanmerking komen vanuit de Rijksgelden Regio Deal.

3.3 Kennisuitwisseling en methodiekontwikkeling

Kennis- en methodiekontwikkeling binnen het project Stallenaanpak kent 2 aspecten:

1. Kennisdeling, intervisie en gezamenlijke kennis- en methodiekontwikkeling gedurende de looptijd van het project, zowel ambtelijk als bestuurlijk en zowel op gebied van inhoud als proces.
2. Komen tot een handboek 'Methodiek versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid' als belangrijk middel om de opgedane kennis en ervaringen deelbaar en overdraagbaar te maken.

Voor beide aspecten geldt dat de kennis en ervaringen van de deelnemende gemeenten in het project Stallenaanpak centraal staan. In ieder geval verwachten we een actieve inbreng vanuit de gebiedsprocessen die in het kader van het project gerealiseerd worden (en een rijksbijdrage ontvangen), maar inbreng vanuit andere ervaringen en projecten binnen de gemeenten (bv in relatie tot Puzzelen met Ruimte) is zeker welkom.

Ambtelijke kennisuitwisseling en methodiekontwikkeling

Vanuit het project organiseren we voor een kerngroep van ambtenaren uit de deelnemende gemeenten 10 keer per jaar een bijpraat- en verdiepingsbijeenkomst. In principe doen we dit digitaal, maar indien nodig/wenselijk kan het omgezet worden in een fysieke bijeenkomst. In een tijdsbestek van 1,5 uur praten we elkaar bij over relevante ontwikkelingen die impact hebben op ons gezamenlijke project (max 30 minuten) en diepen we vervolgens in een uur tijd met elkaar een specifieke casus of een vraagstuk nader uit. Zie bijlage 3 voor een groslijst met onderwerpen.

De bijpraat en verdiepingsbijeenkomsten organiseren we in principe voor een vaste groep deelnemers maar waar wenselijk kunnen er altijd mensen aanhaken. De vaste basis is belangrijk om ook met elkaar een actief samenwerkingsverband te vormen. Dit zorgt ervoor dat mensen elkaar makkelijker weten te vinden waar het nodig is en dat - ook buiten de bijeenkomsten om - actieve uitwisseling van informatie en kennis plaatsvindt.

We kiezen er bewust niet voor om een actieve hulpstructuur op projectniveau te organiseren omdat we op voorhand niet helder hebben wat en wie we dan moeten mobiliseren. Om toch enig houvast te bieden, stellen we voor de volgende drie aandachtsvelden een adviseur/vraagbaak aan:

- Fondsvorming en de constructie met / inzet van Ruimte voor Ruimte
- Maatschappelijke weerbaarheid
- Gebiedsproces en interactie

De adviseurs/vraagbaken op deze aandachtsvelden vervullen de rol van kennismakelaar. Ze gaan niet direct binnen de gebiedsprocessen aan de slag met specifieke vragen, maar proberen kennis en mensen aan elkaar te koppelen. Ook volgen ze - met het oog op de methodiekontwikkeling in de eindfase van het project – de ontwikkelingen binnen de deelnemende gemeenten vanuit hun specifieke invalshoek. Daar waar ze kansen zien voor nadere samenwerking of gezamenlijke verdieping zullen ze die uiteraard signaleren en inbrengen op projectniveau.

Tot slot houden we nog financiële ruimte in het project opgenomen om vanuit het project op ad hoc basis gerichte samenwerkingsacties te organiseren die bijdragen aan kennis delen, intervisie en/of methodiekontwikkeling. Vraag gestuurd en voortkomend uit de bijpraat- en verdiepingsbijeenkomsten of op basis van observaties van de adviseurs/vraagbaken binnen de aandachtsvelden.

Bestuurlijke kennisuitwisseling en methodiekontwikkeling

Ook voor bestuurders organiseren we vanuit het project op regelmatige basis bijpraat- en verdiepingsbijeenkomsten. Voorstel is om elkaar 4 keer per jaar fysiek te treffen, waar mogelijk rug-aan-rug met een aanpalend project uit de Regio Deal (Puzzelen met Ruimte?) of een andere bestuurlijke regionale activiteit. Zo ontstaat ook op bestuurlijk niveau een actief samenwerkingsverband. Aandachtspunt in dit spoor vormen de komende gemeenteraadsverkiezingen (nov 2021 voor herindelingsgemeenten en maart 2022 voor de resterende gemeenten) in verband met de borging van kennis en betrokkenheid bij de Regio Deal Noordoost Brabant in het algemeen en bij het project Stallenaanpak specifiek.

Buiten de bijeenkomsten om zijn de twee bestuurlijke kartrekkers aanspreekbaar als adviseur/vraagbaak. Wouter Bollen voor de methodiek stallenaanpak en Jan Goijaarts voor maatschappelijke weerbaarheid. En indien nodig/wenselijk organiseren we vanuit het project gerichte samenwerkingsacties ten behoeve van kennis delen, intervisie en/of methodiekontwikkeling.

4. Voortgangsbewaking & communicatie

In dit hoofdstuk gaan we in op de wijze waarop we onze voortgang bewaken en borgen door middel van rapportages en waar we samen optrekken in de communicatie.

4.1 Voortgangsbewaking & rapportage

De halfjaarlijkse voortgangsrapportages vanuit het project Stallenaanpak naar de Regio Deal (peildata 1 mei en 1 november) zijn sturend qua opzet en planning. Deze halfjaarlijkse voortgangsrapportages moeten medio mei en november aangeleverd worden, waarna een voortgangsgesprek volgt met het programmabureau van de Regio Deal. In de rapportage met peildatum 1 november ligt de nadruk op de inhoudelijke voortgang, met een minder diepgaande melding over de financiële uitputting. Wanneer de inhoudelijk voortgang in het geding komt, wordt nader ingezoomd op de financiële planning en voortgang, zodat het DB+ van Regio Noordoost Brabant waar nodig direct kan bijsturen.

Het format vanuit de Regio Deal is in mei 2021 voor het eerst ingevuld en aangeleverd. Deze rapportage is opgenomen in bijlage 4 om een beeld te geven van het format dat gevuld moet worden.

Om de voortgang binnen het project te kunnen monitoren en om de informatie vanuit de 10 gebiedsprocessen goed in de voortgangsrapportages naar de Regio Deal mee te kunnen nemen, wordt een speciaal projectdashboard stallenaanpak ingericht. Aan de basis van dit dashboard liggen de KPI's die afgeleid zijn van de geformuleerde projectdoelstellingen (zie onderstaande kader).

KPI'S PROJECT STALLENAANPAK

- In 2024 realiseren sanering van minimaal 150.000 m² streven naar 500.000 m2 agrarische opstallen door middel van sloop of functiewijziging / herbestemming.
- In 2024 realiseren van meer woningen, dan de geplande woningen per januari 2021 op basis van de gerealiseerde sanering en RvR regelingen.
- In 2024 zijn er 10 integrale gebiedsontwikkelingsprocessen afgerond en is de werkwijze vastgelegd.
- In 2024 is er 1 handboek met een ontwikkelde en overdraagbare methodiek t.b.v. versterken omgevingskwaliteit en vergroten weerbaarheid in het buitengebied.
- Medio september 2021 heeft iedere deelnemende gemeente de gebieden die ingebracht worden in het plan van aanpak geconcretiseerd, de uitdagingen geformuleerd en de cofinanciering vastgelegd.
- November 2021 is het project weerbaarheid gestart met concrete gebiedsprocessen die bijdragen aan het vergroten van de weerbaarheid.
- Q1 2022 is er een proces gerealiseerd waarbij ambtelijk en bestuurlijk op regionaal niveau regulier afstemming plaatsvindt; waarbij kennis, ervaringen en lopende ontwikkelingen op het gebied van sanering opstal, realiseren woningbouw en gebiedsontwikkeling op lokaal niveau wordt gedeeld.
- Q2 2022 is er per gebiedsproces een gebiedsconvenant met de betrokken stakeholders waarin:
    - concrete ambities en doelen staan geformuleerd;
    - planning staat beschreven;
    - afspraken t.b.v. programmatische bouw RvR woningen;
    - te volgen koers m.b.t. maatschappelijke weerbaarheid staat vermeld.
- Tot 2024 vindt er ieder kwartaal een rapportage plaats over de voortgang en de prognose voor de aankomende 6 maanden.
- Tot 2024 vindt er halfjaarlijks afstemming plaats met de Regio op basis van het formulier rapportage Regio Deal, input wordt geleverd door de projectorganisatie op basis van de aangeleverde informatie vanuit de deelnemende gemeenten.

Een eerste uitwerking van het projectdashboard

Project Stallenaanpak

Dashboard

Gemeente		**Datum**	Doel	Totaal	Per gebied			
Projectleider		**Periode**		gerealiseerd	Naam:	Naam:	Naam:	Naam:
Kwantitatief	Aantal gesaneerde m2 stalruimte							
	Aantal gerealiseerde woningen							
	Aantal gebiedsprocessen							
	Samenwerkingsovereenkomst met Ruimte voor Ruimte							
Kwalitatief	Bezwaren / zienswijze							
	Daling ondermijning / Criminaliteit/ handhaving							
	Aantal vergunning aanvragen							
proces	Samenwerking in het gebied							
	Samenwerking andere Regio Deal projecten/ Provincie/ RvR							
	Planning gerealiseerd/ status							
	Communicatie							
	Personele capaciteit							
product	Methodiek							
	Middelen	Plan van aanpak gerealiseerd						
		Onderzoek / gebiedsscan						
		Gebiedsconvenant						
		Gebiedsprofiel						
		Anders nl:						
Financieel	Budget / begroting							
	Cofinanciering begroot							
	Uitgaven							
Algemeen	High lights/ wat gaat er goed							
	Aandachtspunten / wat kan er beter							
	Leerpunten							
	Opmerkingen							

De informatie uit het projectdashboard, gecombineerd met de uitwisseling van informatie in de regelmatige bijpraat- en verdiepingsbijeenkomsten, levert naar verwachting voldoende informatie voor de projectleider om elk half jaar de voortgangsrapportage voor de Regio Deal in te vullen.

De voortgangsrapportages van het project worden vooraf afgestemd met de bestuurlijke kartrekkers Wouter Bollen en Jan Goijaarts en na vaststelling ook actief gedeeld met de betrokken gemeenten (ambtelijk en bestuurlijk).

4.2 Communicatie

De regie wat betreft de communicatie in en ten behoeve van de gebiedsprocessen ligt nadrukkelijk bij de gemeenten. Om de Regio Deal ook zichtbaar te maken is het belangrijk om daar waar mogelijk in de communicatie over de gebiedsprocessen de verbinding met het project Stallenaanpak en/of de Regio Deal expliciet te maken. Dat kan in tekst, maar dat kan ook door het toevoegen van de speciaal ontwikkelde beeldmerken.

Regio Deal Noordoost Brabant

Beeldmerk Regio Deal

Beeldmerk Stallenaanpak

Verder is het zaak om alert te zijn op mijlpalen in de gebiedsprocessen en deze ook op projectniveau met elkaar te delen. Daar waar mogelijk kunnen deze mijlpalen en of tussenresultaten dan gebruikt worden in de communicatie over het project Stallenaanpak en/of over de Regio Deal. Dit is van belang voor de zichtbaarheid en lading van het project Stallenaanpak, maar ook voor de bredere Regio Deal binnen Noordoost Brabant.

Tot slot zijn de zeer regelmatige ambtelijke en bestuurlijke bijpraat- en verdiepingsbijeenkomsten en de halfjaarlijkse rapportagerondes belangrijke momenten voor de interne communicatie.

5. Organisatie & planning

In dit hoofdstuk gaan we in op de projectsturing en geven we een doorkijk in de tijd.

5.1 Organisatie

Bestuurlijk zijn er voor het project Stallenaanpak twee kartrekkers:

- Wouter Bollen, wethouder Sint Anthonis, is bestuurlijk eindverantwoordelijk voor de stallenmethodiek
- Jan Goijaarts, wethouder Meierijstad, is bestuurlijk eindverantwoordelijk voor het thema maatschappelijke weerbaarheid.

Sinds begin 2021 is de gemeente Meierijstad officieel penvoerder van het project Stallenaanpak. Dit betekent dat zij eindverantwoordelijk is voor de uitvoering van het project, zowel wat betreft doelrealisatie als wat betreft de financiële zaken. Arnold Kooij is de ambtenaar van Meierijstad die is aangewezen als centraal aanspreekpunt voor het project. Hij treedt waar nodig ook op als gedelegeerd opdrachtgever.

Voor de uitvoering van het project staat het volgende projectteam aan de lat:

Functie/rol/taak	Naam
Overall projectleider	Arnold Kooij (Meierijstad)
Financiële administratie	William van Breugel (Meierijstad)
Projectondersteuner t.b.v. praktisch organiserende werkzaamheden	Ntb
Adviseur/vraagbaak op gebied van fondsvorming en de constructie met / inzet van RvR	John Timmers (Spirantes)
Adviseur/vraagbaak op gebied van maatschappelijke weerbaarheid	Annemieke Vos (Meierijstad)
Adviseur/vraagbaak op gebied van gebiedsproces en interactie	Annet Koot (Imagro)

De functie van projectondersteuner wordt de komende maanden ingevuld vanuit de gemeente Meierijstad. Daarbij wordt ook gekeken naar koppelingsmogelijkheden met het project ‘Samen de handen uit de mouwen’. Tot het moment van nadere invulling vervult Imagro de rol van projectondersteuner.

Zoals in paragraaf 3.3 staat vermeld vervullen de adviseurs/vraagbaken de rol van kennismakelaar. Ze gaan niet direct binnen de gebiedsprocessen aan de slag met specifieke vragen, maar proberen kennis en mensen aan elkaar te koppelen. Ook volgen ze - met het oog op de methodiekontwikkeling in de eindfase van het project – de ontwikkelingen binnen de deelnemende gemeenten vanuit hun specifieke invalshoek. Daar waar ze kansen zien voor nadere samenwerking of gezamenlijke verdieping brengen ze deze actief in op projectniveau.

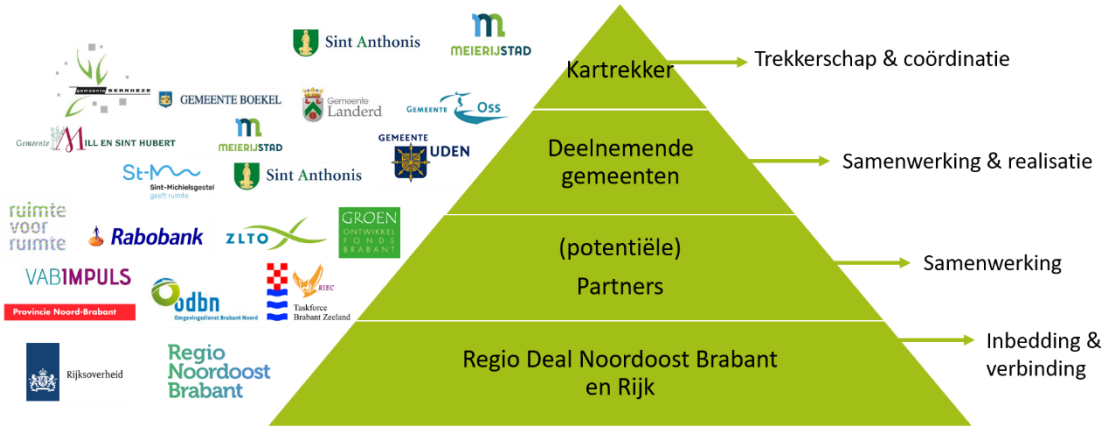
Vanuit de deelnemende gemeenten zijn de volgende mensen ambtelijk en bestuurlijk actief bij het project betrokken:

Gemeente	Ambtelijk betrokken	Bestuurlijk betrokken
Bernheze	Niels Joosten Martijn van Gessel	Pieter van Dieperbeek
Boekel	Jeroen Giesen	Martijn Buijsse
Landerd	Dolf Derks	Ben Brands
Meierijstad	Mariska Ruiter	Jan Goijaarts
Mill en Sint Hubert	Peter Broekmans	Jos van den Boogaart
Oss	Paul Vereijken	Johan van der Schoot
Sint Anthonis	Peter Broekmans	Wouter Bollen
Sint Michielsgestel	Ruben van den Broek	Ed Mathijssen
Uden	Henri Manders	Franko van Lankvelt

Tot slot zijn/worden vanuit een aantal partnerorganisaties de volgende mensen nauw bij het project betrokken:

Organisatie	Ambtelijk betrokken	Bestuurlijk betrokken
Provincie Noord Brabant	Hans van Dommelen	Ntb
Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte	Mark van der Heijden	Wim van de Kerkhof
Puzzelen met Ruimte	Jules Goris	

Onderstaande figuur schetst de betrokkenheid van actoren op verschillende niveaus:

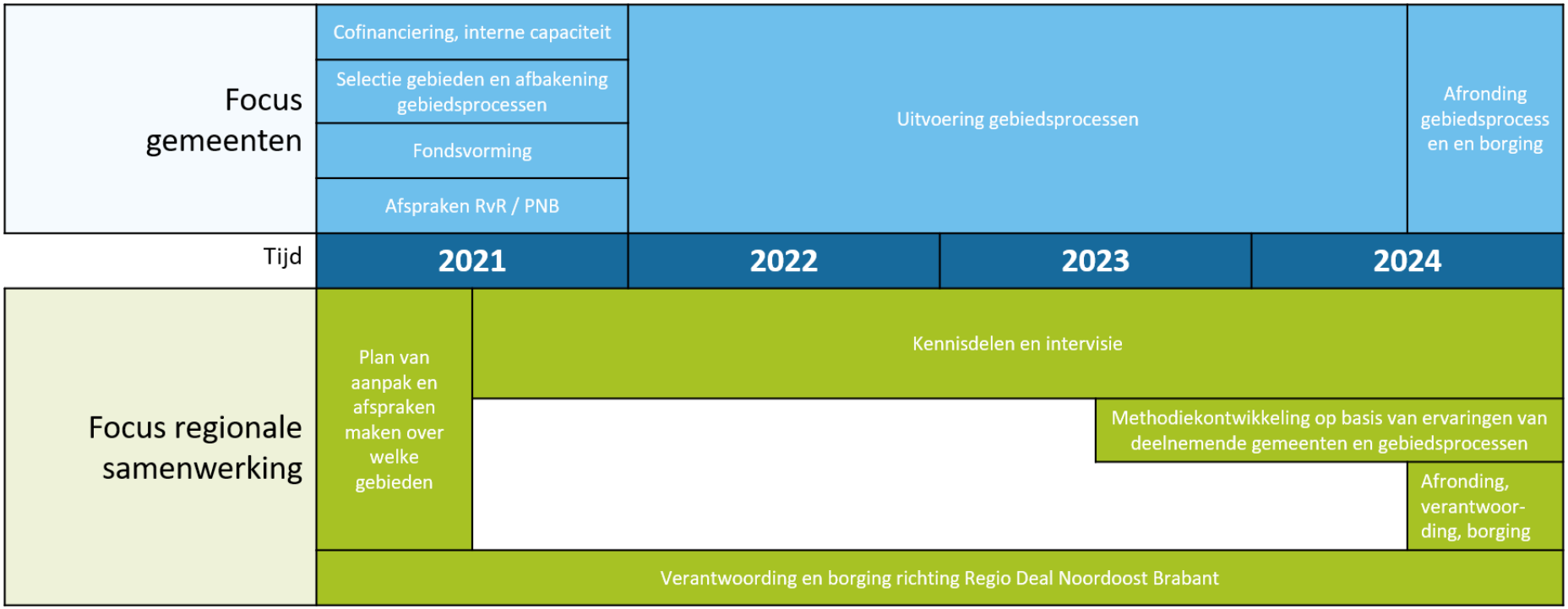

5.2 Planning

Het eerste half jaar van 2021 is gebruikt om samen met de deelnemende gemeenten de in het projectfiche geformuleerde doelen aan te scherpen en te concretiseren, maar ook om met elkaar te kijken welke gebiedsprocessen kansrijk zijn en om nader te verkennen wat de behoefte is aan ambtelijke en bestuurlijke kennis- en methodiekontwikkeling. Ook zijn de plannen op het gebied van weerbaarheid nader uitgewerkt in het plan van aanpak 'Samen de handen uit de mouwen'. Het resultaat van deze voorbereidende werkzaamheden zijn geland in het voorliggende plan van aanpak.

In de tweede helft van 2021 zullen enkele gebiedsprocessen als (gaan) draaien, waar anderen de tijd nog nodig hebben om de cofinanciering en de interne capaciteit op orde te krijgen. Verwachting is dat vanaf 2022 alle 10 gebiedsprocessen van de kant kunnen. De ontwikkeling van het voorziene handboek is voorzien in de laatste periode van het project, maar uiteraard wordt de inhoud hiervoor al opgehaald en besproken in de tijd daarvoor.

In onderstaande figuur is een focus van de verschillende activiteiten in de tijd weergegeven.

6. Financiën

In dit hoofdstuk laten we zien hoe ons gezamenlijke financiële plaatje eruit ziet en wie waarvoor aan de lat staat.

6.1 Begroting

Onderstaande overzicht geeft inzicht in de begrote bedragen per activiteit voor de looptijd van het project (2021 t/m 2024).

Activiteit	Toelichting	Budget
Opstartfase	• Inhuur externe expertise t.b.v. ontwikkelen plan van aanpak en opstart proces in nauwe samenspraak met deelnemende gemeenten en partners	€ 50.000,-
Ambtelijke bijpraat en verdiepings-bijeenkomsten	• 10 bijeenkomsten per jaar, looptijd project 3,5 jaar looptijd • 1,5 uur bijeenkomst, 1 uur voorbereiding • Inzet 2 inhoudelijke ondersteuners à €120 per uur • Ondersteunende expertise weerbaarheid niet apart begroot, de financiering hiervan komt uit het deelproject 'Handen uit de mouwen'. Out of pocketkosten / onvoorzien	€ 25.000,-
Bestuurlijke bijpraat en verdiepings-bijeenkomsten	• 4 bijeenkomsten per jaar, looptijd project 3,5 jaar • Inzet 2 inhoudelijke ondersteuners à €120 per uur • Out of pocketkosten / onvoorzien	€ 10.000,-
Projectleider en inzet adviseurs / vraagbaken op niveau stallenaanpak	• 1 projectleider voor 1 dag per week, 40 werkbare weken per jaar, looptijd project 3,5 jaar, tarief €90 per uur 2 personen ondersteunende expertise, 8 uur per maand, 10 werkbare maanden, tarief €120 per uur • Ondersteunende expertise weerbaarheid niet apart begroot, de financiering hiervan komt uit het deelproject 'Samen de handen uit de mouwen'.	€ 175.000,-
Aanvullende samenwerkacties	• invulling nader te bepalen op basis van behoefte	€ 10.000,-
Ontwikkelen handboek met ontwikkelde methodiek	• Vorm/middel/uitwerking nader te bepalen • uitgangspunt: borging en overdraagbaar maken van resultaten • Uren experts en projectleider al opgenomen bij inzet Adviseurs / vraagbaak op niveau stallenaanpak. Uren expert weerbaarheid komt vanuit project 'Samen de handen uit de mouwen'.	€ 7.000,-
10 gebiedsprocessen	• Bedrag per gebiedsproces € 220.000,- waarvan € 90.000 vanuit Rijksbijdrage aan het project	€ 2.200.000,-
Maatschappelijke weerbaarheid	• Bijdrage aan project 'Samen de handen uit de mouwen'	€ 100.000,-
Onvoorzien	• Dit betreft enkel onvoorzien op niveau van project Stallenaanpak • ±1% totaal begroting	€ 23.000,-
Totaal		**€ 2.600.000,-**

Als we de begroting van de vorige pagina uitsplitsen over de loopjaren ontstaat het volgende beeld:

Activiteit	2021	2022	2023	2024	Budget totaal
Opstartfase	€ 50.000,-				€ 50.000,-
Ambtelijke bijpraat en verdiepings-bijeenkomsten	€ 4.000,-	€ 7.000,-	€ 7.000	€ 7.000,-	€ 25.000,-
Bestuurlijke bijpraat en verdiepings-bijeenkomsten	€ 1.750,-	€ 2.750,-	€ 2.750,-	€ 2.750,-	€ 10.000,-
Projectleider en inzet adviseurs / vraagbaken op niveau stallenaanpak	€ 25.000,-	€ 50.000,-	€ 50.000,-	€ 50.000,-	€ 175.000,-
Aanvullende samenwerkacties	€ 1.000,-	€ 3.000,-	€ 3.000,-	€ 3.000,-	€ 10.000,-
Ontwikkelen handboek met ontwikkelde methodiek				€ 7.000,-	€ 7.000,-
10 gebiedsprocessen	€ 440.000,-	€ 880.000,-	€ 880.000,-		€ 2.200.000,-
Maatschappelijke weerbaarheid	€ 30.000,-	€ 40.000,-	€ 30.000,-		€ 100.000,-
Onvoorzien	€ 5.000,-	€ 6.000,-	€ 6.000,-	€ 6.000,-	€ 23.000,-
Totaal	**€ 556.750,-**	**€ 988.750,-**	**€ 978.750,-**	**€ 75.750,-**	**€ 2.600.000,-**

NB: dit meerjarenbeeld is indicatief. Het proces in de gebieden is leidend boven de financiële verdeling.

6.2 Financiële dekking

De bedragen uit de begroting worden gedekt door toegezegde bedragen vanuit de regio (deelnemende gemeenten) en het Rijk in het kader van de Regio Deal.

Activiteit	Rijksbijdrage Regio Deal	Gemeenten	Provincie	Budget
10 gebiedsprocessen	€ 1.200.000,-	€ 1.300.000,-	[1]	€ 50.000,-
Weerbaarheid	€ 100.000,-		[2]	€ 23.000,-
Totaal	**€ 1.300.000,-**	**€ 1.300.000,-**		**€ 2.600.000,-**

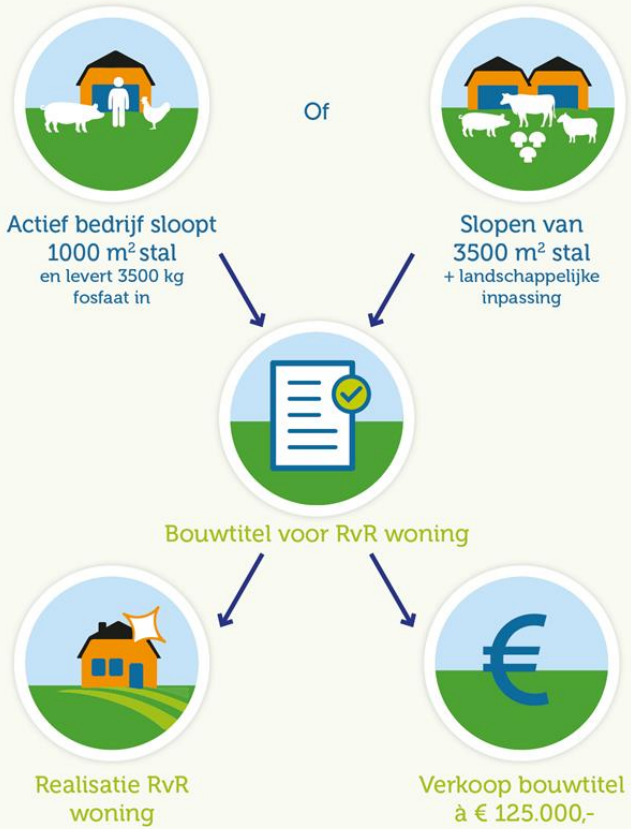
[1] Provincie spant zich in voor aanvullende bijdrage uit andere dekkingsmiddelen
[2] Provincie heeft eerder de bereidheid uitgesproken voor een bijdrage van € 100.000,- aan een nog op te stellen projectplan. Dit is intussen uitgewerkt onder de titel ‘Samen de handen uit de mouwen’.

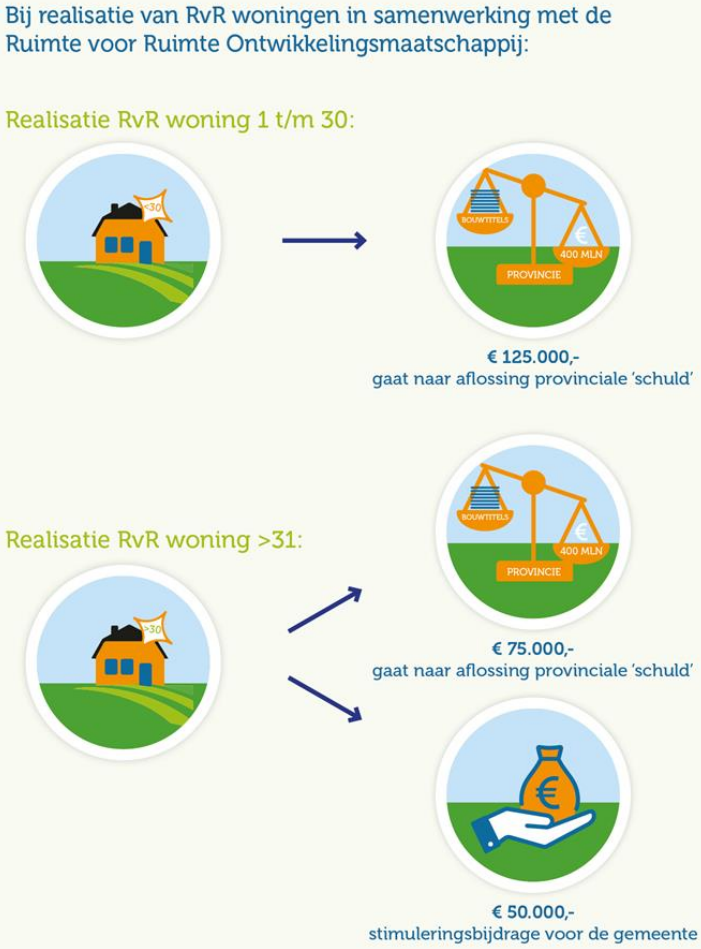
Per gebiedsproces brengt een gemeente €130.000 in het project Stallenaanpak waardoor de totale omvang van de financiering vanuit de regio voor de gebiedsprocessen uitkomt op de afgesproken € 1,3 miljoen. Vanuit het Rijk is een bijdrage beschikbaar van eveneens €1,3 miljoen waarvan €100.000,- gelabeld is voor het thema weerbaarheid en de overige gelden voor de 10 gebiedsprocessen gereserveerd zijn. Van deze reservering ‘romen’ we de kosten voor de activiteiten op projectniveau af.

6.3 Eindbalans

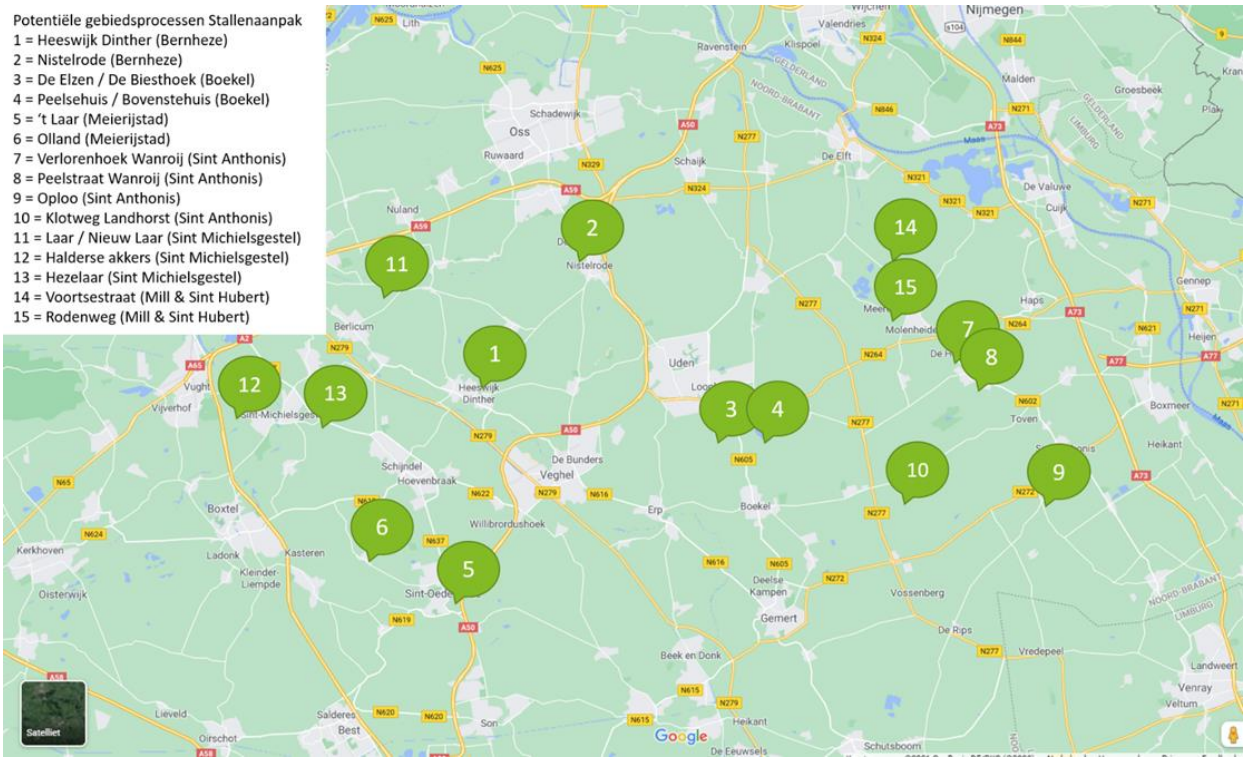
Van het totaal beschikbare budget van €2,6 mln wordt € 400.000,- ingezet voor financiering van de activiteiten op projectniveau (dit bedrag is inclusief de reservering van € 100.000,- voor het separate project maatschappelijke weerbaarheid). Het resterende bedrag gaat retour naar de gemeenten die een of meerdere gebiedsprocessen hebben ingebracht. Netto ontvangt een gemeente voor het inbrengen van een gebiedsproces dus een bedrag van €90.000,- per gebiedsproces.

Bijlage 1: Basisprincipe Ruimte voor Ruimte

Bijlage 2: Nadere duiding potentiële gebiedsprocessen

Gemeente Bernheze

1. Heeswijk – Dinther aan rand dorp > # IV-bedrijven om te saneren, kansen voor recreatie en toerisme, veel ontwikkelingen komen hier samen, integrale gebiedsontwikkeling, gaat zeker wel vliegen
2. Ten westen van kern Nistelrode > overlast IV-bedrijven tov kern, geuroverlast, verstedelijking, buurtschap Donzel, lastiger

Op termijn ook nog meerdere gebiedsprocessen te verwachten. Kansen voor koppeling met Erfgoed Deal (transitie van landbouw naar erfgoed)?

Gemeente Boekel

3. De Elzen / De Biesthoek > De Elzen loopt al 2 jaar, De Biesthoek is hier later aan gekoppeld, geuroverlast aanleiding en vertrekpunt, valt in zoekgebied voor woningbouw
4. Peelsehuis / Bovenstehuis > leegstandsproblematiek, geest uit de fles, huisvesting buitenlandse arbeiders, buut in opstand, valt in zoekgebied woningbouw

Gemeente Meierijstad

5. 't Laar > Enkele grote agrarische bedrijven zouden graag meer woningbouw realiseren op hun eigen terrein, om dan ook te stoppen met hun bedrijf. Gemeente en provincie zien hier goede kansen om het groen-blauwe casco te verstevigen rondom de Dommel, en er een recreatief uitloopgebied van te maken, en wellicht her en der kleinschalige woningbouw.
6. Olland > nabijheid van de Dommel, enkele grote (soms leegstaande) stallen / kassen, en een hele grote geurcontour van een geitenhouderij. Verschillende agrariërs overwegen (deels) te stoppen / verkopen (niet geitenhouderij). Gemeente zou graag richting de Dommel het

gebied meer open maken en dichterbij bestaande woningbouw een aantal woningen toevoegen.

Voor beide gebieden vindt in juni een verdiepend en integraal intern overleg plaats en wordt afhankelijk van de uitkomst de strategie voor de gebieden bepaald.

Gemeente heeft indien nodig nog verschillende opties voor andere pilotlocaties achter de hand.

Gemeente Oss

Op dit moment nog geen concrete ideeën voor gebiedsproces. Komende jaren moet melkveehouderij aantal keuzes maken en wellicht leidt dat tot casus / gebiedsproces.

Gemeente Sint Anthonis

7. Verlorenhoek Wanroij > 3 IV-bedrijven nabij elkaar, gemeente wil bedrijven hier graag weg, maar wat doe je daarna met gebied?
8. Casus Peelstraat 11 > stoppende ondernemer nabijheid bedrijventerrein Wanroij
9. Ten zuiden van Oploo > 3 bedrijven die meedoen aan warme sanering en die al keuzes gemaakt hebben, nieuwe uitbreidingslocatie Oploo, ambities om Molenbeek weer zichtbaar te maken
10. Klotweg Landhorst > Aantal nertsenhouderijen in agrarisch ontwikkelgebied (agrarische economische ontwikkeling voorop). Uitdagingen: behouden ontwikkelruimte, weerbaarheid gebied

Gemeente Sint Michielsgestel

11. Laar / Nieuw Laar > 6 stoppers, 2 groeiers, groeiers bepalen tempo project, mogelijk 1 groeier nu toch stoppen/verplaatsen, ook gebiedsproces in Puzzelen met Ruimte!
12. Halderse Akkers > sanering van 1 bedrijf met woningbouw
13. Hezelaar > kippenbedrijf stopt, realisatie 20 woningen, initiatief uit gebied, is zo goed als rond, geen gebiedsproces, wel casus om te delen en van te leren

In de omvang van de Halderse Akkers zijn er meerdere ontwikkelingen. Wellicht niet direct geschikt als gebiedsproces voor project Stallenaanpak. Rijksbijdrage voor Laar/Nieuw Laar is wenselijk maar hier is ook sprake van bijdrage vanuit Puzzelen met Ruimte. Aandachtspunt om dubbele financiering te voorkomen!

Gemeente Uden en gemeente Landerd

(per 2022 samen als gemeente Maashorst)

Op dit moment geen concrete gebieden in beeld. Wellicht geven de visiegroepen in de LOG's aanleiding. Evt bebouwingslinten in de LOG's? Knelpunt tijd/capaciteit

Gemeente Mill en Sint Hubert

14. Voortsestraat Sint Hubert > ondernemer wil stoppen, 2 varkensstallen nabij eigen woonhuis, verder naar dorp ook nog stal, in buurt ook vervallen rijksmonument en verlaten bungalow. Mogelijke kans om ook natuurgebiedje nabij te betrekken. Niet al te grote afstand tot potentieel gebiedsproces Verloren Hoek van gemeente Sint Anthonis.
15. Rodenweg Mill > 2 oude stallen, eigenaar op afstand, geen vergunning meer. In nabijheid worden andere stallen gesloopt en daarvoor komen RvR woningen terug. Koppeling aan elkaar? Redelijk eenvoudig, vraag of het een van de 10 casussen moet worden.

Bijlage 3: Groslijst onderwerpen kennisdeling / intervisie

- Lessons learned gebiedsproces De Elzen in Boekel
- Wanneer schakel je op van individuele casus naar gebiedsproces?
- Wat kan wel/niet met de nieuwe provinciale verordening
- Inhoud en strategie tav afspraken met RvR / PNB
- Koppeling met VAB-beleid
- Synergie en wisselwerking tussen weerbaarheid & ondermijning
- Doorlooptijd qua procedures (intern: borging cofinanciering en beschikbaarheid capaciteit & mbt gebiedsprocessen en planologische borging van zaken).
- Werken als één overheid in casussen en gebieden (gemeenten & provincie)
- Werkvormen tbv aanpak casussen en samenwerken
- …

Bijlage 4: Eerste tussenrapportage (mei 2021)

Voortgangsformulier projecten Regio Deal Noordoost Brabant Juli 2020 t/m april 2021	
Projectnaam	**Project stallenaanpak. Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid (10)**
Pijler	**Fijn wonen**
Looptijd	Sept 2020 – dec 2024
Projectleider	Ad van Gerwen/ A. Kooij
Bestuurlijk trekker	W. Bollen (stallenaanpak), J. Goijaarts (weerbaarheid)
Type project	Sleutelproject
Dossiernr. Kassier	20.001.581 (€ 1.300.000,-)
Beschikkingsnr. Provincie	n.v.t.
Indien onjuistheden graag in kleur wijziging aangeven eventueel met toelichting	
Datum invullen	5 mei 2021
Ingevuld door	Imagro (Annet Koot / Sander Groenen) in opdracht van en in samenspraak met Gemeente Meierijstad (Arnold Kooij / Ad van Gerwen)

<table>
<tr><th colspan="2">Doelstelling (letterlijk overgenomen uit artikel 3 van het convenant)</th></tr>
<tr><td colspan="2">Doel van deze actielijn en sleutelprogramma is om leegstand van vrijkomende agrarische bebouwing aan te pakken en daarmee verloedering en ondermijning in het buitengebied tegen te gaan. Door de inzet van intensieve, participatieve gebiedsprocessen in buurtschappen/bebouwingsconcentraties en het buitengebied worden alternatieve bestemmingen bedacht en ontworpen voor leegstaande of leegkomende agrarische bebouwing en wordt overtollige bebouwing gesloopt. Doel is daarbij steeds om te komen tot een verbetering van de omgevingskwaliteit op de plek en omgeving van de agrarische bebouwing en in de buurtschappen/bebouwingsconcentraties. Belangrijk onderdeel in die gebiedsprocessen vormt het weerbaar maken van bewoners tegen criminele invloeden.</td></tr>
<tr><td>Gaat deze doelstelling gerealiseerd worden?</td><td>Met de betrokken actoren in dit project – zowel ambtelijk als bestuurlijk – is de doelstelling van het project aangescherpt tot de volgende projectdoelen:
1. Bijdrage leveren aan het verbeteren van de woon- en leefomgeving in het buitengebied en waar gewenst ruimte bieden voor economische ontwikkeling door sanering van (leegstaande) stallen
2. Vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid in het agrarisch buitengebied en daarmee ondermijnende criminaliteit tegengaan door uitvoering van integrale gebiedsontwikkeling
3. Deelbaar en overdraagbaar maken van methodiek en ervaringen op het gebied van gebiedsgerichte aanpak naar andere gemeenten in de regio Noordoost Brabant en daarmee invulling geven aan doelstelling van Regio Deal versnellen, verbinden, verspreiden

Ambitie in cijfers:
• sanering van 400.000 - 500.000 m2 agrarische opstallen (minimaal 150.000 m2)
• realiseren van meer woningen
• 10 integrale gebiedsontwikkelingsprocessen
• 1 handboek met ontwikkelde methodiek versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid
• periode 2021 t/m 2024

Vanaf eind 2020 heeft de gemeente Meierijstad het penvoerderschap van het project op zich genomen en vanaf begin 2021 is het project echt van start gegaan. Allereerst zijn de uitgangspunten voor het project zowel ambtelijk als bestuurlijk met betrokken actoren aangescherpt en is de aanpak van de opstartfase afgestemd. Voor de resultaten hiervan verwijzen we naar de bijgevoegde presentatie.

De afgelopen maanden stonden in het teken van:</td></tr>
</table>

	1. **Verkennen:** Waar staat ons te doen? Wie zijn betrokken bij het project? Hebben we een gedeeld beeld? 2. **Verdiepen en verbreden:** Hoe zitten alle betrokken actoren in het project? Wat zijn hun ambities? Hoe zien ze hun eigen rol? Waar hebben ze behoefte aan samenwerking binnen het project? In hoeverre willen betrokken gemeenten concrete gebiedsprocessen inbrengen? Maar ook is gesproken met projecten die samenhang hebben met ons project: Puzzelen met Ruimte, Boeren in crisis, Samen de handen uit de mouwen (ondermijning). De resultaten van de verkenning & verdieping zijn vastgelegd in een uitgebreide powerpoint. Deze is op 29 april met de bestuurlijke trekkers besproken en wordt komende weken zowel ambtelijk als bestuurlijk breed besproken. Op basis van de resultaten zien we vooralsnog geen aanleiding om de 3 geformuleerde projectdoelen bij te stellen. We gaan er dus vooralsnog vanuit dat ze gerealiseerd worden binnen het project. Wel is de conclusie getrokken dat het relevant is om de basis onder het project – zijnde het aantal betrokken gemeenten dat ook daadwerkelijk gebiedsproces(sen) inbrengt – voldoende breed te houden. Dit omdat variatie in gebiedsprocessen en initiatiefnemers hiervan belangrijk is om met elkaar te komen tot een zo waardevol mogelijk handboek 'vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid'. Er zijn concrete afspraken gemaakt voor (bestuurlijke) acties om de basis onder het project te verstevigen. De komende weken staan in teken van: 3. **Verbinden:** Verkrijgen gedeelde en realistische ambitie op projectniveau. Doorvertalen van projectdoelen naar kpi's per gemeente, heldere aanpak overkoepelende projectwerkzaamheden, rol- en taakverdeling, organisatie, projectbegroting. Na afronding van deze laatste stap in de opstartfase staat iedereen opgesteld om er samen een succesvol project van te maken en gaan we concreet van start!

Inhoudelijke voortgang			
Beoogde resultaten t/m einde project zoals opgenomen in het ingediende fiche 6.0 en nulmeting en projectplan ondermijning	**Stand van zaken (zo smart mogelijk)**	**Op koers? (stop-licht)**	**Reden eventuele afwijking en/of voorgenomen wijziging van de activiteiten?**
10 -14 gebiedsprocessen in 7 gemeenten	Alle 7 gemeenten willen bij het project betrokken blijven. Op dit moment hebben 4 van de 7 betrokken gemeenten		

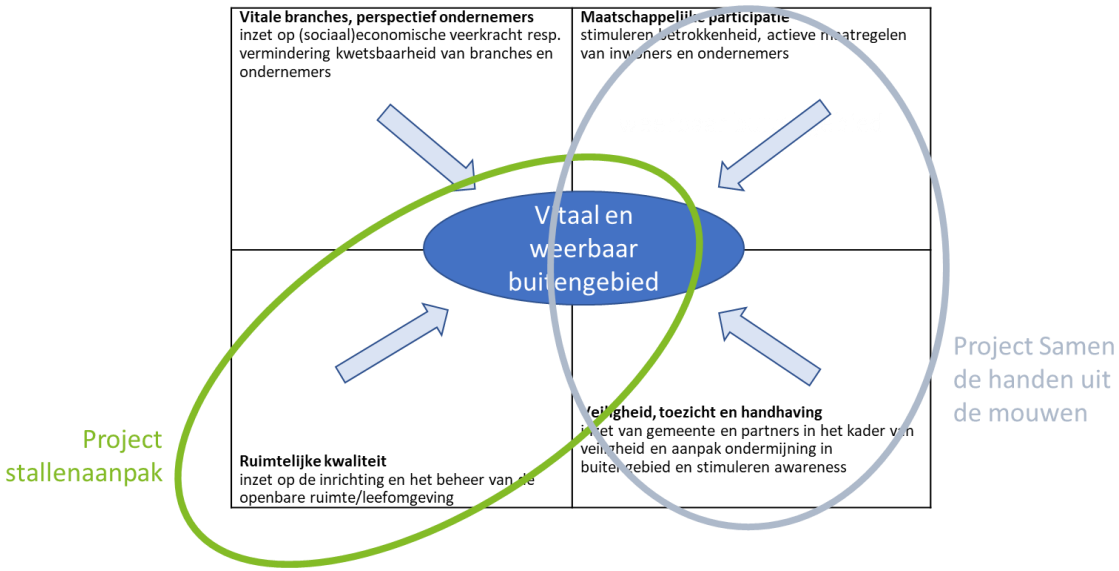
	concreet zicht op locaties voor gebiedsprocessen (in totaal 9-10 locaties). Gezien opgaven en ambities zijn er 2 gemeenten in beeld die nu nog niet aangesloten zijn, maar die mogelijk wel aan willen haken en ook een gebiedsproces in kunnen/willen brengen. Deze worden via de bestuurlijke lijn actief benaderd. Verder komen er mogelijk nog nieuwe kansen voort uit verbinding met andere Regio Deal projecten (Puzzelen met Ruimte, Boeren in crisis). Deze zijn nog niet kwantitatief te duiden momenteel.		
Slopen van 150.000 M2 agrarische opstallen	Dit is een van de achterliggende ambities achter het project stallenaanpak. Op dit moment is er nog onvoldoende inzicht in de gebiedsprocessen om iets over deze doelstelling te kunnen zeggen.		
Voorbeeld voor aanpak van het thema maatschappelijke weerbaarheid (vanuit vast uitgangspunten en methodisch transparant)	Deze blauwdruk wordt ontwikkeld op basis van de ervaringen in de gebiedsprocessen. Daarbij worden ook de uitkomsten en resultaten uit het project 'Handen uit de mouwen' als belangrijke bron gezien.		
1 handboek met ontwikkelde methodiek versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid	De inhoud voor het handboek volgt uit de gebiedsprocessen en wordt met de betrokken actoren opgezet. Dit is voorzien voor later stadium in het project.		

Aanpassingen ten opzichte van het aangeleverde formulier

In het aangeleverde formulier stonden in bovenstaande tabel twee beoogde resultaten benoemd die we eruit hebben gehaald, te weten '7 Samenwerkingsovereenkomsten met ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte (RvR)' en 'Vorming fonds voor programmatische aanpak; 80 RvR waardoor fondsvorming minimaal 4 miljoen euro'. Reden hiervoor is dat een samenwerkingsovereenkomst met RvR of een fonds geen zelfstandige resultaten zijn die we nastreven. Het zijn beide mogelijkmakers, hulpmiddelen die kunnen bijdragen om te komen tot vitalisering van het buitengebied. Of en hoe ze binnen de gemeenten en/of gebiedsprocessen in gezet worden, wordt gaandeweg het project duidelijk.

Het benoemde resultaat 'Ondermijning: de synergie tussen de agrarische sector en de overheid te versterken en realisatie 18 resultaten uit projectplan' hebben we aangepast tot 'Voorbeeld voor aanpak van het thema maatschappelijke weerbaarheid (vanuit vast uitgangspunten en methodisch transparant'.

De 18 resultaten verwijzen namelijk naar het projectplan ‘Samen de handen uit de mouwen’ en dat is een zelfstandig project. Onderstaande beeld illustreert dit:

Op het onderdeel maatschappelijke weerbaarheid – een expliciet thema in de gebiedsprocessen - zoeken we nadrukkelijk de samenwerking en afstemming. Annemieke Vos, projectleider van ‘Samen de handen uit de mouwen’ is aangehaakt bij het project Stallenaanpak en zij zal ook meedenken over de invulling van het thema weerbaarheid in de gebiedsprocessen en de uiteindelijk te ontwikkelen blauwdruk weerbaarheid. Daarbij zal zij uiteraard de ervaringen en resultaten vanuit het project ‘Samen de handen uit de mouwen’ inbrengen.

Tot slot hebben we 1 resultaat toegevoegd, namelijk het handboek met ontwikkelde methodiek. Dit resultaat is belangrijk omdat wij daarmee invulling geven aan onze projectdoelstelling ‘deelbaar en overdraagbaar maken van methodiek en ervaringen op het gebied van gebiedsgerichte aanpak naar andere gemeenten in de regio Noordoost Brabant en daarmee invulling geven aan doelstelling van Regio Deal versnellen, verbinden, verspreiden’.

Projectplanning	
Wat zijn de belangrijkste voorgenomen activiteiten komend half jaar?	De komende weken staan in teken van **verbinden:** Verkrijgen gedeelde en realistische ambitie op projectniveau. Doorvertalen van projectdoelen naar kpi’s per gemeente, heldere aanpak overkoepelende projectwerkzaamheden, rol- en taakverdeling, organisatie, projectbegroting. Met de oplevering van een plan van aanpak en een gezamenlijk startmoment wordt de opstartfase afgesloten en gaan we daadwerkelijk samen aan de slag met het realisatieproces (de gebiedsprocessen) en de gezamenlijke methodiekontwikkeling (kennis delen, kennis ontwikkelen, intervisie, methodiekontwikkeling). Vooruitlopend op de officiële start van de gezamenlijke methodiekontwikkeling staan ontwikkelingen in individuele gemeenten niet stil. Daar zijn contracten met de ontwikkelmaatschappij RvR gesloten of in voorbereiding en worden locaties geselecteerd voor gebiedsprocessen. Waar nodig zoeken de gemeenten elkaar informeel op om kennis en ervaringen uit te wisselen.
Welke invloed heeft Corona op het project en de planning?	Tot op heden is de invloed van Corona op het project beperkt. Uiteraard is het altijd waardevol om bij bepaalde discussie elkaar fysiek te ontmoeten, maar tot op heden hebben we ons via de digitale weg prima weten te redden is onze inschatting. Wel hopen fysieke ontmoetingen straks weer mogelijk zijn als de gebiedsprocessen van start gaan en we starten met kennis delen, intervisie en methodiekontwikkeling.

Bijdrage aan Brede Welvaart	
Brede Welvaart gaat naast economische groei onder andere over gezondheid, welbevinden, de kwaliteit van natuur en milieu, opleidingsniveau en vertrouwen in politiek en bestuur.	
	Wat merken inwoners van de Regio Noordoost Brabant ervan?
Bijdrage project aan samenleving en subjectief welzijn (People)? ***CBS indicatoren: Tevredenheid met het leven en de tevredenheid met de woonomgeving***	De leefbaarheid in het landelijk gebied – en dan specifiek in de vele buurtschappen en bebouwingsconcentraties die het landelijk gebied van Noordoost Brabant kenmerken – verbetert doordat de huidige verrommeling afneemt én de mogelijk aanwezige ondermijnende criminaliteit succesvol wordt tegen gegaan en maatschappelijke weerbaarheid verstevigd. Ook wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan (verbetering van) de essentiële relaties tussen bewoners en boeren in het buitengebied door hen gezamenlijk te betrekken in de integrale gebiedsprocessen.
Bijdrage project aan gezondheid en leefomgeving (Planet*)?* ***CBS indicatoren: Broeikasgas emissie per inwoner en emissie fijnstof***	De leefomgeving in Noordoost Brabant (in de gemeenten die deelnemen aan dit project) wordt anders en beter geordend. Dit biedt zowel kansen voor een positieve bijdrage aan gezondheid en leefomgeving (planet) als aan economie, inkomen en arbeid (profit). Voor agrarische bedrijven die niet langer mee kunnen of willen, ontstaan nieuwe mogelijkheden en perspectieven: om te stoppen, te verplaatsen of om een andere koers te gaan varen met hun bedrijf. Als stallen worden gesloopt komt er bovendien grond beschikbaar. Die kan mogelijk worden ingezet voor nieuwe agrarische activiteiten, zoals kringlooplandbouw, maar mogelijk ook voor andere/nieuwe economische dragers (bv aan huis gebonden beroepen, initiatieven die inspelen op de groeiende behoefte van woonzorgcombinaties etc. Met andere woorden, er ontstaat meer ruimte voor meer ‘beroepen van de toekomst’.
Bijdrage project aan economie, inkomen en arbeid (Profit?) ***CBS indicator: bijdrage aan Bruto Binnenland Product, netto arbeidsparticipatie en werkloosheid***	

Financiële planning

Dubbelklik op onderstaande tabel om deze te vullen. Alleen de witte velden invullen a.u.b.

Voor definities cofinanciering, bestedingen en uitvoeringskosten zie Subsidieregeling Regio Deal Noordoost Brabant artikel 2 lid 4, 5, 10 en 11

FINANCIERING

	Bijdrage Rijk	Cofinanciering gemeenten en waterschappen	Cofinanciering provincie	Cofinanciering overig	**Totaal cofinanciering**	**TOTALE FINANCIERING**
Beschikt/0-meting	**€ 1.300.000**	**€ 1.300.000**	**€ -**	**€ -**	**€ 1.300.000**	**€ 2.600.000**
Besteding (tot peildatum)	€ 22.338				€ -	€ 22.338
Restant te besteden	**€ 1.277.662**	**€ 1.300.000**	**€ -**	**€ -**	**€ 1.300.000**	**€ 2.577.662**

Besteding termijnbedrag

	Termijnbedragen beschikking kassier	**Uitbetaaldatum**	**Besteding termijnbedrag**	**Onder-/overrealisatie termijnbedrag**
2021 - 1	€ 25.000	dec-2020	€ 22.338	€ -2.662
2021 - 2	€ 625.000	1-8-2021	€ -	€ -625.000
2022 - 1	€ 300.000	1-3-2022	€ -	€ -300.000
2022 - 2	€ 350.000	1-8-2022	€ -	€ -350.000
2023 - 1	€ -	1-3-2023	€ -	€ -
2023 - 2	€ -	1-8-2023	€ -	€ -
2024 - 1	€ -	1-3-2024	€ -	€ -
2024 - 2	€ -	1-8-2024		€ -
Totaal	**€ 1.300.000**		**€ 22.338**	**€ -1.277.662**

Afwijking financiën bijdrage Rijk **(Excel format in te vullen)** *Hiermee wordt voldaan aan de meldingsplicht Rijk/Provincie*	*Toelichting grote financiële wijzigingen, over- onderschrijdingen budget c.q. het termijnbedrag (Rijksmiddelen) met toelichting op basis van bovenstaande tabel. Toelichting wijzigingen t.o.v. aanvraag. Aangeven of het aanvraag Provincie of Rijk betreft of beiden.* Geen afwijkingen.
Publieke co financiering: toelichting op afwijkingen en bewijs	*In de beschikking van de gemeente 's-Hertogenbosch (Kassier) is opgenomen uiterlijk binnen een jaar na dagtekening een onherroepelijk en onvoorwaardelijke toezegging aan te leveren over de publieke cofinanciering. Als de bewijsstukken er al zijn (bijv. college besluiten), graag gelijktijdig met dit voortgangsformulier toesturen aan verslagleggingSO@s-hertogenbosch.nl. De Provincie deelt de beschikking met de Kassier. Deze hoeft niet te worden toegezonden.*
Overige financiering: toelichting op afwijkingen	
Termijnbetalingen: kloppen de termijnbetalingen zoals opgenomen in de beschikking van de Kassier met de beoogde looptijd?	*Opmerkingen vooraf door PM: in kennismakingsgesprek en in onderdeel 2 van de nulmeting (projectplanning) is aangeven dat project loopt tot en met eind 2024. In de nulmeting is bij de planning uitgaven (onderdeel 3) ingeschat tot en met aug 2022 uitgaven te doen. Wat is de juiste looptijd en welke verwachtte uitgaven horen daarbij?*

Borging

Welke beweging is op gang gebracht? Wat is er nodig om na afloop van de Regio Deal financiering de aanpak te kunnen continueren? Wat voor acties zijn hiervoor al uitgezet?

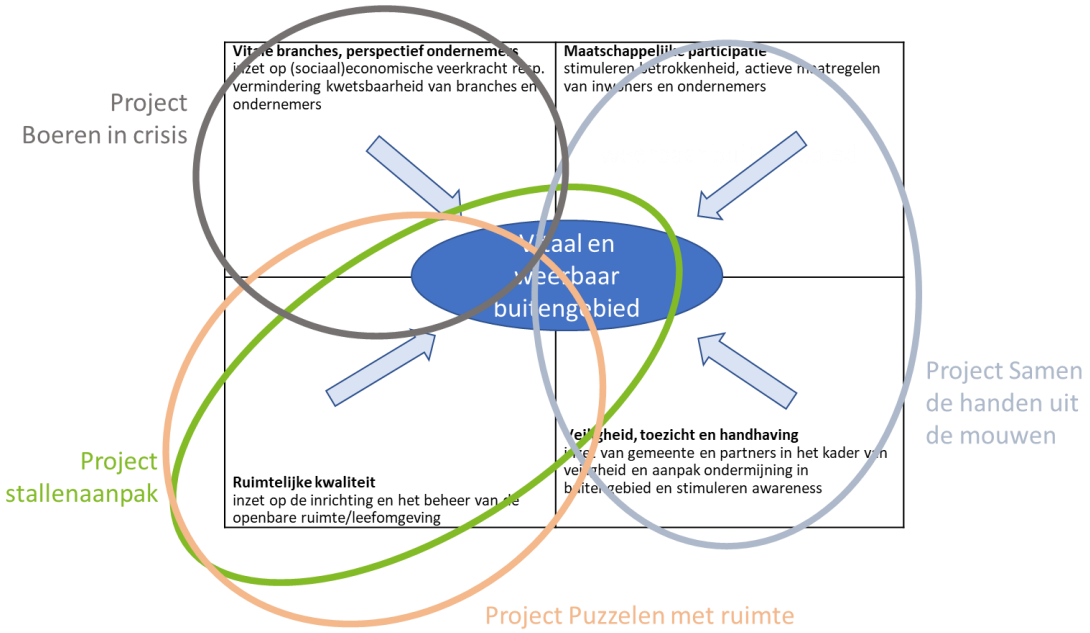
Problematiek en uitdagingen die ten grondslag liggen aan project stallenaanpak worden breed herkend, idem voor inzet RvR-regeling als mogelijkmaker. Uit de inventariserende ronde komt terug dat elke gemeente nu grotendeels zelf het wiel aan het uitvinden is en dat kennisuitwisseling en samenwerking gewenst is. Verwachting is dat een of meerdere draaiende businesscases gaan zorgen voor een vliegwieleffect!

Weerbaarheid in zin van toekomstbestendigheid en vitaliteit zit op netvlies bij gemeenten. Ondermijning ook, maar dit is voor velen nog een andere separate wereld (handhaving). Mede omdat we weerbaarheid zo expliciet meenemen in dit project, worden gemeenten aangezet om ook juist de samenhang op te zoeken.

Met name op het gebied van gebiedsprocessen is er ook veel te halen uit samenwerking met bijvoorbeeld Puzzelen met Ruimte. Hierover is met de projectleider van dat project gesproken. In het projectplan moet juist ook het borgen van deze samenwerking en het uitwisselen van kennis en ervaringen met aanpalende projecten een plek krijgen.

Een van de resultaten van het project is een handboek met de ontwikkelde methodiek versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid. Dezi is speciaal opgenomen om de opgedane ervaringen, kennis en methodiek in het project deelbaar en overdraagbaar te maken naar andere gemeenten in de regio Noordoost Brabant en daarbuiten en daarmee invulling te geven aan de doelstelling van de Regio DealL versnellen, verbinden, verspreiden.

Proces (puntsgewijs *melden opvallende zaken/ succes/ knelpunten/ nieuwe ontwikkelingen*)

	Samenwerking met andere Regio Deal projecten?	Afstemming met Puzzelen met Ruimte, Boeren in Crisis en Samen de handen uit de mouwen (ondermijning). Zie onderstaande figuur voor onderlinge projectrelaties en overlap: Mn overlap met Puzzelen met ruimte. Tussentijdse conclusies: 1. In meerdere Regio Deal projecten spelen gebiedsprocessen een rol met als doel een bijdrage te leveren aan vitalisering buitengebied

		2. Invalshoek verschilt per project, maar er is zeer zeker sprake van overlap en parallellen: - Geografisch - Proces & aanpak - Betrokken partijen/stakeholders) 3. Niet altijd helder welk gebiedsproces nu precies bij welk project hoort / past of hoe ze zich tot elkaar verhouden 4. Verbinding nu op projectniveau gelegd, maar gebiedsprocessen spelen vaak op lokaal/gemeentelijk niveau 5. Onderscheid in de verschillende projecten is, vanuit de gebiedsopgave en de mensen in het gebied gezien, totaal niet interessant
RNOB	Samenwerking met Gemeenten/ Waterschappen?	- Herkenning op inhoud > betrokken gemeenten willen in ieder geval aangehaakt blijven tbv gezamenlijke aanpak en methodiekontwikkeling - Beperkte capaciteit & grote verloop bij verschillende gemeenten > hoe borgen we kennis en kunde en continuïteit in (gebieds)processen? - Doorlooptijd qua procedures (zowel mbt afspraken met RvR als mbt gebiedsprocessen en verantwoording ikv rijksbijdrage)
	Samenwerking met Provincie?	• Werken als één overheid in de casussen en gebieden (opstelling provincie als het aankomt op vergunningverlening) • Twee werelden van RvR ontwikkelmaatschappij en maatschappelijke opgaven gemeenten > vertrouwensbasis is aandachtspunt
	Samenwerking met het Rijk?	
	Samenwerking met inwoners en andere actoren zoas bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties, AFC, NOBW of OL+?	Dit komt straks in de realisatiefase, als onderdeel van de gebiedsprocessen. Vooralsnog heeft de focus gelegen op de betrokken gemeenten en de direct betrokken partners zoals provincie, Ruimte voor Ruimte.
	Meerwaarde meedoen met de Regio Deal?	Regio Deal zet zaken in gang. Het leidt tot afstemming en samenwerking, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Elkaar inspireren, kennis delen, maar ook problemen met elkaar te delen, collectief het gesprek aangaan met bv PNB en RvR. Concrete handvatten met elkaar ontwikkelen is goed, maar ook focus op versnelling > van handvat naar gashende
	Personele capaciteit en uitvoeringskracht?	Voor de startfase – om te komen van projectfiche tot uitvoeringskracht – huurt Meierijstad externe capaciteit in. Bezien moet worden in hoeverre dit straks doorgezet wordt; dat moet in plan van aanpak helder worden. Aandachtspunt dat in de inventarisatie naar voren is gekomen betreft de beperkte capaciteit en het grote verloop bij verschillende gemeenten. Het borgen van kennis en kunde en continuïteit in (gebieds)processen is daarmee een aandachtspunt.
	Communicatie?	Tot op heden is er vooral met de direct betrokkenen gecommuniceerd. Ten behoeve hiervan zijn een aantal illustraties gemaakt om eenduidig uitleg te geven over het basisprincipe RvR en het basisprincipe onder het project stallenaanpak. Deze illustraties zijn samen met een basisstramien voor powerpointpresentaties, uitgewerkt in een herkenbare stijl in lijn met het projecticoon vanuit de Regio Deal. Twee overeenkomsten van gemeenten met de RvR maatschappij hebben aandacht gehad in de lokale en regionale pers afgelopen maand (Sint Anthonis en Boekel), waarbij in de berichten van Boekel ook nadrukkelijk verwezen is naar het gezamenlijke project Stallenaanpak in het kader van de Regio Deal. De communicatie op projectniveau is een van de onderwerpen die ook in het plan van aanpak nader wordt uitgewerkt.

	Meest trots op deze periode?	Ondanks de drukke agenda's is het in reletief korte tijd toch gelukt om alle gemeenten zowel ambtelijk als bestuurlijk een aantal keer 'aan tafel' te krijgen en alle gemeenten hebben aangegeven in ieder geval aangehaakt te willen blijven tbv gezamenlijke aanpak en methodiekontwikkeling.
	Wat viel tegen deze periode? Wat liep anders?	Het kost tijd om iedereen op hetzelfde informatieniveau en denkniveau te krijgen. Daarbij is het zaak om zowel ambtelijk als bestuurlijk de mensen goed aangehaakt te krijgen en te houden. Bovendien moeten ambtenaren en bestuurders elkaar ook intern goed verstaan. Hierdoor is de weg om te komen van projectfiche tot uitvoeringskracht al een opgave op zich. Maar noodzakelijk om straks met elkaar te komen tot succes.
	Leerpunten?	Meedoen in project kan op vele manieren ingevuld worden. Focus en aandacht op voortgang op projectniveau is nodig om dat ook daadwerkelijk te realiseren. Aandacht voor zowel ambtelijke als bestuurlijke traject op projectniveau maar met aandacht voor juiste afstemming binnen gemeenten.
	Wat is het grootste risico komende periode?	Dat we niet of te langzaam komen tot een concrete businesscase.
	Wens/ behoefte richting bestuurders en/of programmateam Regio Deal?	Aandacht voor borging van afstemming tussen specifieke projecten binnen de Regio Deal.
	Overige opmerkingen	

BIJLAGE: Presentatie zoals besproken op de bestuurlijke kennismaking op 17 maart 2021
met daarin de aangescherpte uitgangspunten voor het project en de aanpak voor de startfase.

TOT SLOT

- Het advies is om dit format ook te delen met je betrokken bestuurders.
- Denk aan het meesturen van bewijzen voor co-financiering

Het volledig ingevulde formulier uiterlijk **11 mei 2021** toesturen aan: verslagleggingSO@s-hertogenbosch.nl en in de cc subsidie@brabant.nl. met vermelding dossiernummer provincie.